

POLITIKAI NAPILAP
szabadalmazott számozással.

Megjelenik minden este (vasárnap kivételével)

Árma mindenütt 1 krajczár.

Előfizetési ára:

Helyben házhoz hordva vagy vidéken postai megküldéssel: egy hónapra 60 kr.

Esti Hírlap

POLITIKAI NAPILAP
szabadalmazott számozással.

Szerkesztőség, kiadóhivatal és nyomda
V. ker., Honvéd-utca 4. szám.

Szerkesztési órák:
délelőtt 10 órától délután 8 óráig.

Kiadóhivatal nyitva egész nap.

Szerkesztőségi telefon: 686.

Kiadóhivatali telefon: 888

Budapest, december 3.

A képviselőházban Chorin nagy beszédet tartott a mentelmi jog érdekében.

Lakás és izlés.

Az iparművészeti muzeumban ma ismét tanulságos kiállítás nyílt meg, mely az angol izlést mutatja meg. Egyformán szól iparosainknak és a nagy közönségnek. Pár napja nyílt meg a műcsarnok téli tárlata, csupa magyar művészek festményeivel és szobraival. Dícsérik emlegetik és buzditják a közönséget, hogy tekintse meg. Buzdítás hangzik is folytonosan és a közoktatásügyi miniszter lelkes felhívásokkal, intézkedésekkel, plánumokkal törekszik hatni a műizlés fejlesztésére. Van sok tiszteletre méltó művésznünk, elég terjedelmes művészetünk és mozgó, friss elemek közrehatása sem hiányzik. A kereskedelmi miniszterium például becses «Mintalapokat» bocsát közre a műipar számára s írásban, képből, aki csak érdeklődik, minduntalan találhat serkentést, tájékozást és buzditást. A fő maga a közönség, amely érdeklődik. De a szervezett és erős roham elöl a közönség félrehúzódik. A mozgalom még eddig inkább egy látványos tornajátéknak látszik, mely kíváncsiságot gerjeszt, némelyeket gyönyörködtet, vonzódást és szeretetet is gerjeszt, de a várva várt hatás vontatva mutatkozik. A jó módúak is vásárolják tovább az olajnyomatu képeket és az ugynevezett bécsi butorokat.

Aki különben és értékesebbet bírna szerezni, azzal tér ki előle: de ugyan hova tenném. Ez nemcsak kiterés, hanem valóságos kényszer. A mi lakásunk, ami otthonunk csak ritka esetben olyan, hogy az okos lukszust képesek volnának befogadni, s kereteivő válhatnának az izlésnek. A legszükségesebb berendezésen kívül nincs hely. Egész lakásunk szorongás. Csak a felvidék és Erdély, vagy nyugati Magyarországi régi kastélyaikban és nemesi portáin lehet uri és tetszetős otthon rendezni. Az egész nagy alföldön a vagyonos családok is az apró ablaku, átacsony házakban laknak, melyet nem csupán családi tűzhelynek, hanem magtárnak épít-

ettek. Itt a gabna számára való padlás fontosabb, mint a szobák, melyekbe különben a magyar családok csak félre húzódnak be. A derült napos időt a szabadban, vagy a tornáczon töltik. Városaink fejlődnek ugyan, de lassan. De hát Budapest roppantul fejlődött, s vajjon milyen itt a középmódú lakosság szállása megregrágra házbérek mellett is? Szűk, apró szobák, melyeknél fő, hogy ablaka legyen világosság számára, ha ugyan a keskeny utcáról és sötét udvarról világosságot kaphat. Legyen továbbá ajtaja a ki- és bejárásához a szomszéd szobával való összeköttetéshez. Itt nincs fal és terület egy tisztességes butornak, egy tisztességes képeknek. Ezeket a lakásokat a spekuláció építette, négyzög méterenként számítván a jövedelmezőség skáláját. Ezek nem kedves otthonok, hanem a szorongás raktárai. Budapestnek kupolás és cizra palotái éppen olyanok belül, mint a 3-4 emeletes bérházak. Jó, ha a szekrény, a tükör, az ágy elér bennök, azokból is csak a négyzögméterenként fölvev mérték szerint úgy, a hogy.

A képes levelező lapok iránti érzék szabadon fejlődhetik, de a műizlés a szűk szobákban beleüti magát a butorok élébe és tépelődik, hogy a nélkülözhetetlen óra helyett egy képet tegyen-e oda. Az óra vagy a tükör fontosabb.

Ezekben kell kutatni a műizlés fejlődésének egyik gátját. És itt észre kell vennünk, hogy amíg a közvetlen szorító körülmények abroncsa szét pattan, a közoktatási rendeletek kell kiadni. A műizlés terjedésének kínai falait saját otthonunkban kell eltűnni.

A képviselőház ülése.

A Rakovszky mentelmi ügye a mai napról az indennitit előreáthatalag le fogja szorítani.

Láng elnököl s így egy kis robajra is lehet kilátás.

Különb Polónyi Gézió az első szó, — előtte csak az elnök beszé. — Binder Vilmost, a tegnapielőt elhunyt szász honatvát elparentálva.

Polónyi kérdést intéz Bánffy báróhoz, hogy miért nem válaszol a terzatói gyűlés tárgyában hozzá intézett interpellációjára. A miniszterek a hozzájuk intézett interpellációkra harmincz napon belül tartoznak válaszolni. Polónyi

még október 26-án terjesztett elő egy interpellációt a miniszterelnökhöz a horvát jogpárt sérelmei tárgyában, vagyis a terzatói gyűlésen folytatott délszláv propaganda ügyében Bánffy br. azonban a Házszabályokban előírt 30 nap eltelté daczára nem válaszolt. Figyelmezteti a miniszterelnöket, hogy tartsa meg a Házszabályokat míg erre más eszközökkel nem fogják rászorítani.

Bánffy báró kijelenti, hogy Polónyi fenyegetései által nem terrorizáltja magát. Minden nyilatkozatát olyan időben s olyan tartalommal teszi, mint azt helyesnek s az ország érdekében levőnek tartja.

Polónyi replikázik: — Bánffy azért hallgat most a terzatói ügyről, mert Thun a délszlávokkal paktál s Bánffy nem mer neki nehézségeket támasztani.

Ez után az előzmény után következett a Rakovszky-ügy.

Schmidt Gyula, a mentelmi bizottság előadója előterjeszti a bizottság jelentését s ama javaslatát, hogy Rakovszky ügyében mondja ki, miszerint Krecsányi rendőrkapitány nem sértette meg veie a képviselői mentelmi jogot.

Az ellenzék ezt háborogva hallgatja. A jobb oldalon Chorin Ferenc áll fel szólásra.

Mély esőnd támad a Ház minden oldalán.

— Előbb a különvélemény előadóját illeti a szó! — szól Láng.

— Hentaller elállt a szótól! — felelik balról s így Chorin elkezdheti beszédét.

Chorin mint a mentelmi bizottság elnöke kötelességének tartja a mentelmi jog megvédését. A fenforgó eset nagy elvi fontossága is készíti felszólalásra.

A mentelmi jog alapja az országgyűlés jogállása az alkotmányban. Célja az országgyűlés tagjainak függetlenségét biztosítani a hatalom nyomásával vagy egyesek erőszakossága ellen. Az is célja, hogy a képviselők kötelességeiket akadálytalanul teljesíthessék. Az 1867-ben megállapított rend is ilyen céllal állapítja meg a mentelmi jogot.

Két vonás domborodik ki a mentelmi jogban: a felelőtlenség s a relatív mentesség. A képviselő a Házban mondatkért csak itt vonható felelősségre s csak akkor tartóztatható le, ha bűntényben tetten eretett. 1889-ben a bíróság azt hitte, hogy egy képviselő a tanulás megtagadásáért azonnal elővezethető. Akkor a mentelmi bizottság a kormány átiratára kimondotta, hogy minden olyan bírói intézkedés, mely a képviselőt akár mint vádlottat, akár mint tanút, akár polgári, akár bűnygyben törvényhozői kötelességének gyakorlatában bármely rövid időre korlátozhatja csak a törvényhozás előzetes engedélye alapján jogatosítható, különben a mentelmi jog megsértése fog fenn.

A Házban s a sajtóban is hangoztak el szavak a mentelmi jog ellen a jogegyenlőség s a demokrácia nevében. A népképviselő teljes függetlensége ellen épen demokrátkus jelszavakkal küzdenni nem szabad. Arra tud esélet, hogy a végrehajtó hatalom akarta a mentelmi jogot korlátozni, de hogy ilyen mozgalom a parlamentből indult volna ki, arra még nem volt precedens.

1866-ban, midőn a katonai hatóság

egy képviselőt letartóztatott, a Ház Tisza Kálmán indítványára egyhangulag rosszaságát fejezte ki a kormány irányában.

Nem szabad azt a jogot gyengíteni hagyni, mely a népképviselőt önállóságának és függetlenségének egyetlen alkotmányos biztositéka a végrehajtó hatalommal szemben. Olyan erők-e az alkotmány biztositékai, s olyan gyenge-e a végrehajtó hatalom, hogy könnyelműen lemondhatunk arról a jogról, mely nem is a mienk, hanem a nemzeté. A tények előtt nem zárkozhatunk el: a végrehajtó hatalom 1867 óta rendkívül megerősödött az alkotmány biztositékai pedig gyengültek. Ilyen viszonyok közt az alkotmány s a demokrácia nevében tiltakozik a mentelmi jog gyengítése ellen. Midőn az önkormányzati szervek függetlensége annyira elyengült, a népképviselőt függetlensége az alkotmány mentsvára.

A baloldalon lelkes, zajos éljenzés zug végig. A jobboldalon mély csend...

Chorin Ferenc rámutat Miletics Szvetozár esetére, kit a kormány saját felelősségére bírói határozattal elfogatott. Midőn az országgyűlés összeült, a kormány a Házról politikai felmentvényt kért és kapott, mert a Ház Niletics elfogatásakor nem volt együtt, de elfogatását az ország békéje halaszthatlanná tette. Ime itt a bíróság a felségserítés, a legnagyobb büntény daczára is csak a kormány felelősségére merte a képviselőt a Ház határozata előtt letartóztatni.

Mennyivel inkább kell a mentelmi jogát a kormánytól közvetlenebbül függő rendőrséggel szemben megvédeni. (Viharos helyeslés balfelől.) Ha képviselői rendőri kihágás esetén is lehetne tartóztatni, akkor kár a fíradásért, hogy mentelmi ügyekben a bizottság még hosszas jelentéseket terjeszzen a Ház elé.

A képviselő tettenérés esetén azonnal letartóztatható. De világos, hogy amely esetekben nem képviselőt nem lehet letartóztatni, olyan esetekben természetesen képviselőt még kevésbé lehet letartóztatni.

A kuria kimondotta, hogy olyan rendőri közeg, aki egy egyént olyan kihágásért, mely csak pénzbírsággal sújtható, letartóztat, a személyes szabadságnak hivatalos közeg által történt megsértését követi el.

A baloldal zajos helyeslése közt mondja most el Chorin a Rakovszky-Krecsányi eset részleteit. Egy rendőrközeg felvilágosította a rendőrkapitányt, hogy az az ur, akivel ő szóváltásba elegendett, Rakovszky István képviselő. Ezzel a rendőrkapitánynak eljárását be kellett volna fejeznie, mert Rakovszkyt utólag bepereltette, de a rendőrkapitány Rakovszkyt Perczel Béni képviselő újab felvilágosításai daczára is le akarta tartóztatni s csak Szóts Pál intervencziójára mondott le erről.

Ez nemcsak a mentelmi jognak, hanem a személyes szabadságnak a súlyos megsértése.

A mentelmi bizottság többsége nem látja a mentelmi jog megsértését s azzal érvel, hogy Krecsányi nem ismerte Rakovszkyt s nem gátolta tényleg személyes szabadságában.

Minden terület tagjainak addig, míg

A jövő heti december 5-étől december hó 10-éig megjelenő összes lappéldányok a napi 50 koronás és a heti 200 koronás főnyereményen kívül, a fel nem vett s újra sorsolás alá eső nyereeményekre és pedig 12 öten koronás és 1 kétszáz koronás főnyereményre is, összesen tehát 1050 koronára játszanak.

állításai ellenkezőjéről nem győződtek meg, tartozik hitelt adni. (Viharos taps balfelől.) Már pedig Rakovszky és Perczel Béni beigazolták, hogy a rendőrkapitánynak egy rendőr s Perczel Béni tudtára adták, hogy Rakovszky országos képviselő.

De a másik érv is elesik, mert a kuria kimondta, hogy a letartóztatás, tehát a Btk. 193. §-ban megállapított személyes szabadság megsértése már akkor befejezetett, ha az illető közege az elfogatói parancsot kiadja s az illetőt ama szabadságában gátolja, hogy ott maradjon vagy oda menjen, ahova személyes elhatározásával akar menni.

A felforgó esetben a rendőrkapitány a hivatalos hatalommal való súlyos visszaélést és a képviselői mentelmi jog súlyos megsértését követte el. Hivatali közeg elleni becsületesítés esetén 100 frt pénzbírság a büntetés, tehát ilyen esetben bármely magán személyt sem szabad letartóztatni. (Viharos tetszés balfelől.)

Chorin most az utcai tüntésekről szólva kijelenti, hogy a rendőrállam rendel alá a rendnek minden közszabadságot, de a jogállam a rendőri hatalmat is korlátozza s a törvénytípust megtorolja. (Viharos taps balfelől.)

— A szabadelvű párt tagja vagyok sok év óta — szól végül Chorin — s így hogy ezek a közszabadságok védelmére hivatott szabadelvű párt részéről is kifejtessenek, szükségesnek tartottam mindezt elmondani.

A miniszteri székeken csak Perczel ül egymagában, a többi miniszter künn van. A jobboldal mély csendben ül az ellenzék percekig lelkesen tapsol és éljen Chorin. Kubinyi, aki aláírta Henttlen különvéleményét a kormányparton felül s Chorinhoz sietve őt kézsorítással üdvözli.

Most az ellenzék zajos tiltakozása közt Szóts Pál védi Krecsányi eljárását. A rendőrkapitány — ugymond — Rakovszkynek sértő szavai után akarta letartóztatni, de ettől elállt, midőn szóts figyelemzette, hogy akit le akar tartóztatni, képviselő. A rendőrkapitány súlyos helyzetben volt, ilyenkor nem szabad újába nehézségeket gördíteni.

— Eláll! hangzik balról viharosan. Amidőn Szóts leül, újra felzúg az ellenzék.

— Eljen Chorin!

Györy Elek áll most fel szólásra. Szomorú összeharagja a fogalmaknak — így kezdi Györy — amit itt még magukat jogászoknak valló férfiak is vallanak. Szébb, mint Chorin tette, nem lehetett volna kifejtetni a mentelmi jognak jelen esetben való megsértését.

— Eljen Chorin! — tüntet a baloldal.

Györy Elek: Szóts Pálal polemizál, az ő fellegását kritizálja, azután azt fejtegeti, hogy még a legsötétebb időkben a képviselőknek salvus konduktusa volt, melynek megsértése sokkal súlyosabb büntetéssel sújtott, mint ma a miniszter megsértése. Ma a törvénytelenséget a jog fércsavarásával akarják szentesíteni. (Tetszés a baloldalon.)

Ha a rendőrség közegeinek valaki nem tetszik, rászól, hogy odabál álljon, innen vagy onnan. S ha ez ellen tiltakozik a pogár, már azt hiszi a rendőr, hogy neki joga van letartóztatni.

Mert rendnek muszáj lenni — azt hiszi hatalmaskodhatik. (Ugy van! a balon.) Szeresszenek a törvénynek tiszteletet, s akkor mi is respektálni fogjuk a rendőrséget. A rendőrség a Bach-rendszerből eltanulta, hogy a bíróságnak nem szabad megírásban se elrendelni a képviselő letartóztatását. De amit nem szabad a bíróságnak, azt szabad a rendőrségnek. Ez a tulajdoni rendszere. (Zajos tetszés a balon.) Hiszen önkök sem tudnak különbséget tenni a kíséreltet és letartóztatás közt! Ne játszanak a szavakkal, mert utóbb elhiszi a rendőrség az önkök themáit. (Zaj jobbról.)

Előnk hevesen a jobboldalra szól: Csendet kérek! Nem lehet tanácskozni!

Györy: Kijelenti, hogy a kisebbség véleményét osztja. (Eljenzés a balon.)

Fukovics József, szintén tagja a mente mi bizottságnak, azt fejtegeti, hogy a mentelmi jog nem sértetett meg,

mert a rendőrkapitány Rakovszkyt mentelmi jogában féngleg nem korlátozta, s a letartóztatást is visszavonta Szóts, felvilágosította után. Oly kormány, mely a rendőrségnek olyan utasítást adna, hogy a képviselők szabadságát korlátozza, egy pillanattal sem állhatna fenn. (Viharos derűltség a baloldalon.)

Ujra érdekes szónok következnek: — Kubinyi Géza! — kiáltja a jegyző.

Kubinyi Géza kijelenti, hogy a mentelmi jog súlyos megsértését látja s teljes lelkeséggel, meggyőződésének teljes erejével csatlakozik Chorin szavaihoz. A személyes szabadságot is veszélyeztetve látja. A mentelmi jogot a nemzeti érdeke teszi nagy jelentőségűvé, — az nem egyéni előjog. A mentelmi jog nálunk tekintettel különös közjogi helyzetünkre az alkotmány főbiztositéka.

A mentelmi bizottság előtt két feltétlenül szavahihető tanu vallomása szerint Rakovszky semmi olyan büntényt nem követett el, mely miatt azonnal le lehetett volna tartóztatni. Pukovitsal szemben megjegyzi, hogy a rendőrkapitány a letartóztatást azzal a kijelentéssel, hogy: »az nekem mindegy, a képviselő urat le kell tartóztatni« fentartotta, miután, Perczel Béni felvilágosította, hogy Rakovszky a képviselőház tagja.

— Én a szabadelvűség mellett küzdöttem s ez eszmék zászlaja alatt akarok meghalni. De a szabadelvűség alapelve ez: szabad polgár szabad államban. Ha a személyes szabadságot korlátozzák rendőri államtól létesítenek. Ezért foglalt állást a mentelmi jog védelmére. (Vajos éljenzés balfelől.)

Bartha Miklós: Ez nem tetszik a szabadelvű uraknak!

Kubinyi Géza: Ha a pártéletben nagy fontosságú kérdésben a párt többségével, vagy a kormány kimondott akaratával ellentétes a meggyőződése, abban az esetben, ha csekély jelentőségű kérdésről van szó, nézetét alárendeli a többség akaratának, fontos kérdésben pedig, ha ellentétes a meggyőződése, kilép a pártból, s nem támogatja tovább a kormányt, mely tőle meggyőződésével ellentézet kíván. Épen azért írta alá a kisebbség különvéleményét, hogy itt dokumentálja, hogy ez a kérdés sem pártkérdés, sem kormánykérdés nem tehető.

Kis szünet után a kormányparti Molnár Béla beszél.

Molnár Béla nem látja a mentelmi jog megsértését. Azt fejtegeti, hogy a rendőrség kötelessége volt afelett öröködni, hogy a Házba illetéktelenek, kik itt a képviselőket eljárásukért inzultálhatják, be ne juthassanak. A képviselők zaklatásáról vagy szabadságuk korlátozásáról nem lehet szó.

Molnár is részletesen fejtegeti a többségi álláspontot az ügyet s azt bizonyítja, hogy a rendőrkapitány nem sértette meg a mentelmi jogot.

Ezután még Pichler Győző beszélt a tárgyhöz. Hevesen megtámadta a mentelmi bizottság többségének véleményét. Rakovszky mentelmi jogát megsértették. Ha a kormányparti képviselők úgy szavaznának, mint ahogy a folyosón beszélnek, üdvösebb eredményeket látna az ország.

Pichler beszéde után einök felfüggeszti a vitát, miathogy meg egy interpelláció van hátra. A vita egyébként tekintettel arra, hogy sok szónok van még feliratkozva, előreláthatólag hétfőn sem fejeződik be.

Az ülés végén Kossuth Ferencz a következő interpellációt intézi a miniszterelnökhöz:

— Van-e tudomása a magyar kormányának arról, hogy Thun gróf válasza, melyet Javorski és Engel kérdésére adott, bizonyos szláv nemzeti-ségű osztrák alattvalóknak Poroszországból való kiutalása tárgyában, Goluchowski gróf külügyminiszter előzetes hozzájárulásával történt?

Tekintettel arra, hogy Goluchowski gróf nemcsak az osztrák külügyeket képviseli, de fájdalom Magyarország

külügyeit is, nem lát-e a magyar kormány a hármasszövetség hensőségére nézve veszélyt abban a szokatlan fenyegetésben, melyet Thun grófnak dacára hangoztatott, — hogy a német kormány már megígérte a panaszlott sérelem orvoslását.

Az interpellációt közlik a miniszterelnökkel.

Az ülés két órákor ért véget.

A császári jubileumi rendjeleső.

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

A közös hadseregnek a császár jubileumi rendjeleső nagy családást okozott. A tábornoki és törzstiszti rendfokozatokat kivéve a többi tiszti rendfokozatokban igen gyéren hulltak a rendjelek. A kapitányok közül alig részesültek néhányan kitüntetésben, míg az alantás tisztek kivétel nélkül csak a katonai érdeméremet kapták a vörös szallagon.

Az ezredtulajdonosi érem.

A Budapesti Közlöny mai száma a hadügyminiszterhez intézett legfelsőbb parancsáról közli:

Ama napnak, melyen a véderőm fölötti főparancsnokságot átvettem, ötvenedik évfordulója alkalmából indítva érzem Magagám, hogy azon ezredek számára, melyeknek legalább ötven éve vagyok az ezredtulajdonosa, ezred-tulajdonosi jubileumi érmét alapítsak.

Ezen érmét adományozom tehát:

1. sz. gyalogezredemnek, négy tiroli vadász-ezredemnek, a Ferencz császár 1. sz. és a 11. sz. dragonos ezredemnek,

1. számú huszárezredemnek és 4. sz. és II. József császár 6. sz. dsidás ezredemnek.

Ezen érem a részesített gyalog csapatoknál az ezred zászlójára, a megjelölt lovas ezredéknél ezüst díszkürtre erősítendő.

Rendelem továbbá:

A díszkürtöknél, melyek béke idején ünnepélyes alkalmaknál, háboruból kivétel nélkül használandók lesznek, saját ezredei ugyanoly módon tisztelegnek, mint az ezred zászlajnak.

A díszkürttel kivonult ezred-kürtös díszkivonulások alkalmával a fogadó, illetve díszmenti szárnyon, az első osztály oszlopában osztandó be egy lépéssel túl az ezred-segédisztent, ki ilyen alkalommal a jelzett szárnyon egy lépéssel a szárnytisztessen túl foglal állást.

Tegye Ön közhírré a fentebbieket a rendeleti közlönyben. Még arról értesitem Önt hogy az ezred-tulajdonosi jubeliumi érme, valamint a díszkürtök beszerzésének összes költségei az En magánpénztárából fognak fedeztetni.

Kelt Bécsben, 1898. évi november hó 30-án.

Ferencz József, s. k.

Katonai érdemkeresztet gyémántokkal nyertek:

Reiner főherceg, Frigyes főherceg, Beck báró, Rein ánder báró, Waldstätten báró és Welsheimb gróf tábornokok, továbbá Appel báró, Windischgrätz herceg, Grünneróf és Paar gróf lovassági tábornokok.

Katonai érdemkeresztet kaptak a következő főhercegek:

Ferencz Ferdinánd főherceg altábornagy 6. Felsője főparancsnoki rendelkezése;

Jenő főherceg altábornagy a 25. gyalog hadosztály parancsnoka;

Otto főherceg vezérőrnagy a 10. lovassdandár parancsnoka;

Lipót Salvator főherceg a 72. gyalogdandár parancsnoka és

Ferdinánd Károly főherceg ezredes a 4. tiroli császár-vadász ezredparancsnoka;

Uj ezredtulajdonosokká lettek: Albrecht württembergi herceg ezredes a Ferdinánd császár 4. sz. dragonos ezrednél a 78. sz. gyalogezred tulajdonosává és Ferencz Ferdinánd főherceget a 6. sz. hadtest-tüzérezred tulajdonosává herceg Schaumburg-Lippe Frigyes altábornagyok, a szabadságot álományban, a 40. sz. gyalogezred tulajdonosává;

bayersheimi lovag Schwitzer Lajos altábornokot a 7. hadtest parancsnokát és parancsnokló tábornokát Temestvárt, a 82. sz. gyalogezred tulajdonosává;

Fiedler Ferdinánd altábornagyot, a 11. hadtestparancsnokot és parancsnokló tábornokot Lembergben, a 30. sz. gyalogezred tulajdonosává;

gróf Paar Alajos altábornagyot, a lo-

vasság főfelügyelőjét, a 13. sz. dsidás ezred tulajdonosává és thurmburgi Latour József altábornagyot, a nyugállományban, az 53. sz. gyalogezred tulajdonosává;

Kriehammer kitüntetéséről ezt közli a hivatalos lap:

Ó császári és apostoli királyi Felsőség továbbá a következő legfelső királyi kezi iratot méltóztatott legkegyelmesebben kibocsátani:

Kedves ns. Kriehammer lovassági tábornok!

Önök Szent-István-rendem nagykeresztjét a díj elengedésével adományozom.

Kelt Bécsben, 1898. évi november hó 30-án. FERENCZ JOZSEF, s. k.

Angol iparművészeti kiállítás.

(Az Esti Hírlap tudósítójától.)

Sok tekintetben érdekes és tanulságos az a kiállítás, melyet ma mutattak be az országos magyar iparművészeti muzeumban a sajtó képviselőinek és amely holnap nyílik meg a nagyközönség előtt.

Ez a kiállítás magában foglalja az angol nemzeti verseny (National competition) pályanyertes műveit és alkalmat nyújt a műipar művelőinek és pártolóinak, hogy összehasonlítsák teygenek a néhány nap előtt ugyanott bezárt hasonló irányú hazai kiállítással és hasznos következtetéseket vonjon le ebből az összehasonlításból.

A mi viszonyainkhoz képest semmi esetre se kicsinylendő a műipar fejlesztése terén mutatkozó törekvés, sőt az adott körülmények között és eszközök mellett elég eredményes is az elért eredmény. De mi ez ahhoz képest a mit az angolok ezen a téren felmutathatnak. Ma az angol műipar dominál az egész művelt világon. Ez el van ismerve, ez kétségtelen. És ezt az eredményt alig harmincz év alatt kitűnő oktatási módszerüknek szigorú szemelők tartásának és a nemzeti irány ernyedetlen fejlesztésének köszönhetik.

Hogy milyen feltékenyen örködnék az angolok az ő kivított eredményeik megővését, mutatja az a sok nehézség, amibe a kiállítás létrehozása került. Még nem is volt rá eset, hogy a Science and Art Department, a tudományos és művészi oktatás vezetésével megbízott, s a mi közoktatásiügyi minisztériumunkhoz hasonló hatóság, az alája rendelt iskolák tanítványainál éventéként rendezett nemzeti verseny (National Competition) pályanyertes műveit idegen kiállításokra átengedte volna, egyedül Radács Jenőnek, a mi iparművészeti muzeumunk fardhatatlan igazgatójának sikerült magánaton elérni azt, amif hivatalos uton hiában kíséreltek meg.

Az angol lapok fel is szólaltak e szokatlan kedvezés ellen és elég élesen támadták meg a Science and Art Department igazgatóságát, nem egészen helytelenül hozván fel, hogy mi czézből árulják el oktatási rendszerük titkait? Miért engednek bepillantást a magyaroknak az angol műipar kulisszáiba? Mit adnak mindezekért viszonozásul a magyarok?

Sir Donnelly J. G. D, a Science and Department érdemes titkára vállalt felelősséget e lépésért nem csak az angol közvélemény, hanem a kétszázal több ideküldött pályamunka készítőjével szemben is. Mert utóbbiak megfizethetetlen kincs gyanánt őrzik ezeket az arany, ezüst és bronzéremmel kitüntetett pályamunkákat, amelyek nekik utat nyitnak a műipar művelésére, mert a lelkiismeretes szigorral és részrehajlatlan igazsággal odaítélt jutalom az illetőknek a legjobb és leghathatósabb ajánlólevél gyanánt szolgál.

A költségkimelés. a felelősség nagysága és a korlátolt tér miatt csak az arany és ezüst éremmel kitüntetett pályamunkákat hozta meg és állította ki Radács Jenő. Hogy milyen anyaghalmból, milyen szigorúsággal választotta ki a Science and Art Department bíráló bizottsága a jutalmazandó műveket, kiténik, ha figyelembe vesszük, hogy 1042 londoni és vidéki iskola 101,492 különféle mintát, rajtot és tervezet jelentett be, ezekből csak 6515 munkát tartottak érdemesnek a nemzeti versenyen való részvételre, jutalmat pedig mindössze 1259 dolgozat nyert: 29 arany, 144 ezüst, 356 bronzérem s 730 könyvjutalmat.

A kiállítás az antik fejek s a mellszobrok és domborművek mintázaival kezdődik. Ugyanabbe a csoportba tartoznak a természet után mintázott levelek és redőtanulmányok. Következnek a természet után mintázott emberi alakok és az öntvényekről mintázott díszitmények. A III. csoport domboru munkákat, — a IV-dik

rajzokat antik minták után, — az V-dik rajzokat előminták után, — a VI-ik festést elő emberi és állati alakok után, a VII. virágok, csendélet, interierörök festését, — a VIII-dik öntött minták után egy színben festett díszítványokat, a — a IX. papíros kárpitok, patronfestés és kovacsolt vasrács mintákat, a X. festett díszítványokat színes háttérrel, könyvdiszítványokat, falragaszokat stb., — a XI. csipke és himzés mintákat, és a XII. csoport falburkolat téglák, agyagművesség, mozaik, festett üvegek, könyvfedelek mintáit foglalja magába.

Mind ezek tanuskodnak az angol tanulók bámulatos készségéről, melyet még kész művészeink is irigyelhetnek tőlük.

Szűk terünk nem engedi, hogy részletekbe bocsájtkozzunk. A kiállítás holnap megnyílik és mindenki, akit a műipar érdekelt megtekintheti, tanulmányozhatja és sok élvezeti is fog belőle meríteni. Karácsonyig bő alkalom van adva a buvárkodásra. Naponként d. e. 9—1 és d. u. 5—8 óráig díjtalanul megtekintheti bárki is, Radács Jenő abból a helyes elvből indul ki, hogy az adózó közhatalmának, amelynek hozzájárulásával épült az az iparművészeti múzeum már megfizette a beléptidit és hogy a művészeti érzék, s izlés fejlesztésére nem lehet eléggé kitárni a kapukat.

TÁVIRATOK ÉS TELEFONJELENTÉSEK.

A Dreyfus-ügy.

Páris, december 3. (Az *Esti Hírlap* távirata.) A *«Matin»*, azt mondja, hogy a *tilkos iratcsomóban* semmiféle szennéző okiratok nincsenek. *Dreyfus* neve egyik *iratban* sem fordul elő, de ugylátszik, az tűnik ki az okiratokból, hogy egy francia tiszt több hatalom katonai attachéjával érintkezett. A *«Radical»* jelenti a semmitőszék *Jules Roche*-nál egy iratot foglaltott le, amely kétségbevonhatatlanul konstatálja az *Eszterházy őrnagy* és *Henry* alezredes között fennállott viszonyt. A *«Rappel»* megbízható forrásból arról értesül, hogy *Frey*-cint most azt a kérdést tanulmányozza, milyen szerepet játszott *Du Faty* de *Clam* ezredes a Dreyfus-üggyel összefüggő egyes ügyekben. A *Rappel* tudni véli, hogy *Du Faty* de *Clam*ot legközelebb bíróság ülődni fogják.

Az angol parlament.

London, december 2. (Az *Esti Hírlap* távirata.) Hivatalos jelentés szerint a parlament december 7-én ül össze.

London, december 2. (Az *Esti Hírlap* távirata.) Ritchie kereskedelmi miniszter Croydonban beszédet mondott, amelyben azt mondta, hogy a háború veszedelme sokkal közelebb volt, semmint hitték; de hogy Anglia nem félt a háborútól, az országnak a nemzeti véderőbe vetett bizalmának köszönhető.

ESTI HIREK.

Városi ügyek.

Uj ügyviteli szabályzat. A főváros ügyviteli általános érvényű szolgálati utasítással szabályozva eddig még nem volt, ennélfogva az egyes ügyosztályok ügyviteli rendszere ügyosztályonként másképp alakult, ami persze az igazgatás rovására megy. A polgármester most tekintettel arra, hogy a számonkérőszék felkérte arra, hogy az ügyvitel egyöntetűvé tételére intézkedést tegyen, rendeletet bocsátott ki a főváros ügyviteli rendszerére vonatkozólag. A rendeletnek sok fűdős intézkedése van. Első és legfőbb intézkedése, hogy minden ügyiratot az ikatárszám sorrendje szerint lehetőleg gyorsan s a legkésőbb 15 nap alatt

el kell intézni. Az ügyosztály vezetője számonkéri az el nem intézett ügyeket, s a mulasztót bírósággal sújtja, esetleg fegyelmi eljárás végett a polgármesterhez jelentést tesz. Fontos a szabályrendelet azon pontja is, mely szerint az ügyosztályvezető minden hónap 16-án táblázatos kimutatást köteles készíteni a hátralékos ügyekről. Szinte fontos intézkedés, hogy az eivi jelentőségű határozatokat össze kell gyűjteni, hogy a főváros hivatalaival való érintkezésben az irásbe íségeit, idegen hatóságokkal szemben pedig a bosszadalmasságot és tudvariansságot kerülni kell; hogy az ügyiratokat a hivatalos helyiségben kell intézni, s hazáinni csak az ügyosztály vezetőjének külön engedélyével lehet. Idősejű nagyon az az intézkedés, hogy a bizottságok elő csak teljesen előkészített ügyeket lehet hozni, mert csak nemrégiben történt, hogy egy teljesen előkészítetlen fontos ügy került a pénzügyi bizottság elé. Az új ügyvitel, melytől a polgármester az igazgatás javulását várja, 1899. január 1-én lép életbe.

A *Kisfaludy* színház szubvencziója. *Kövesy* Albert a Kisfaludy színház igazgatója színház részére a fővárostól szubvencziót kért. A tanács, mely *Kövesy* kérelmével ma foglalkozott elutasította a kérelmet.

A *vig opera*. *Barlók* Lajos és társai a *vig opera* művészen bejelentették a színháznyitási szabályzatok értelmében, hogy a színházukat hol fogják felépíteni. E szerint a *vig opera* a VII. kerületben az Erzsébet téren, Hungária és Hermina-utak közt lesz. A kijelölt telkeknek tulajdonosait azonban nem igazolták a bejelentésükben. Azért a tanács addig, míg a telkek átírását *Barlók* Lajos és társai nem igazolják, a határozathozatalt felfüggeszti.

Erzsébet nőiskola. A vallás- és közoktatásügyi miniszter előterjesztésére megengedte a király, hogy a budapesti VI. kerületi állami felső nép- és polgári iskolai tanítónőképző intézet és a vele kapcsolatos felsőbb leányiskola az *«Erzsébet nőiskola»* nevet viselhesse.

Rendőri hírek.

Öngyilkosság. Ma éjjel a lánchíd ról egy a munkásszótályhoz tartozó ember a Dunába ugrott s nyomtalanul eltűnt a babokban.

A kód. A kód még ma reggel is nagy zavart okozott a villamos vasút közlekedésében. Az utlak iskolánál egy fordulónál két villamos is beletűközött egy téhershakerbe. Embéreltetben nem történt kár.

Törvény előtt.

Főispán és képviselő párbaja. A trencsényi hírhedt választások után *Rakovszky* István néppárti képviselő kíméletlen támadásban részesítette egy az országgyűlésben, mint a lapokban *Szalavszky* Gyula trencsényi és pozsonyi főispánt, aki végre is párviadalra hívta ki a képviselőt. A párviadal melyet a honvédelmi ügyek kaszárnyában pisztolyra vívtak, a főispánra nézve gyászosan végződött, mert ellenfelének golyója az ő térédebe furódott, életveszélyes sebet ütve rajta. A budapesti törvényszék elé mára volt kitűzve ebben a párbajgyben a végtárgyalás, de mivel a bűniratokat annak idején az igazságügyminiszter magához küldette s azok még mai napig sem kerültek vissza a törvényszékhez, a tárgyalást *Namesy* kir. ügyész indítványára elnapolták.

Éhségtől lopott. Agrol szakadt csavargó, díszpéldánya a fegyházföltételeknek állott ma a törvényszék előtt akit azzal vádoltak, hogy csömöri vendéglőből leemelt egy asztalkendőt. *Deutsch* Adolfnak hívják, aki lopásért nem kevesebb mint ötször volt büntetve s legutóbb a lipótvári fegyházból szabadult ki. — Mi készítette a lopásra? kérdezte az elnök. Elmondom színtén volt a válasz, az éhség. Lipótvárait négy évig ültem és megkerestem huszonkilenc

forintot. Megfogadtam, hogy becsületes ember leszek, az is voltam, míg pénzemben tartott, de munkát sehol sem kaptam. Elmentem munkakönyvért az előjárósághoz, a rendőrséghez, mindenütt azzal nyugtattak meg, hogy fölösleges, mert van a fegyháztól igazolványom. Köszönöm szépen az ilyen ajánló levelet, akárhová fordultam, mindenütt azzal torkoltak le, hogy tolvaj számáram nincs munka. Ekkor az éhségtől győrtörve bementem a vendéglő egyik szobájába s elloptam egy asztalkendőt, hogy éhségemet csillapítsam, eladtam husz krajczárért. Kérem vegyék figyelembe, hogy ott hevert egy aranyóra is, azt is elvihettem volna, de nem tettem. A törvényszék *Deutsch* Adolfnak nyolcz hónapi börtönrre ítélte.

Igazságügyi kinevezések. A király *Harmathy* Károly nagyváradi ítélőtáblai elnöki titkárát a nagyváradi és *Pirkovich* János komáromi törvényszéki bírót a győri ítélőtáblához bírákká, dr. *Genthon* Ferenc budapesti ügyészségi alügyészt a budapesti kereskedelmi és váltó törvényszékhez, dr. *Pászár* Zoltán korponai és dr. *Kremer* Gyula ungvári járásbírói albirákat a nyitrai törvényszékhez bírákká, dr. *Sélley* Barnabás budapesti ügyészségi alügyészt a budapesti ügyészséghez ügyészsé, dr. *Kohányi* Viktor fehértemplomi járásbírói albirót az antalfalvi járásbírói sághoz járásbíróvá és *Lauristin* Miklós kalocsai törvényszéki aljegyzőt a csongrádi járásbírói sághoz albiróvá kinevezte.

Virágzó üzlet. *Fischer* Gyula fűszerkereskedő a Vörösmarty-utcában üzletet nyitott, mely fényesen volt berendezve. Volt benne minden, ami szemnek, száznak és ostornyélnek való, csak éppen a fűszer hiányzott. Hogy e hibán segítsen 500 frt aru gyarmatárut rendelt meg egy nagykereskedő cézgnél, melyt, amint házhöz szállítanak fizetni fog, de úgy intézte a dolgot, hogy az árak otthon ne találják, amit midőn leraktak nála, akkor meg azon mesterkedett, hogy a pénzbeszedő ne találja otthon. A nagykereskedő cézég végre is megunt a sok mászkálást s csalás miatt jelentette fel *Fischer*-t, akit ma a törvényszék egy évi börtönrre és 100 frt pénzbüntetésre ítélte.

Örökös rabság. *Bocsi* Adám fűzesabonyi földműves a tavasszal meggyilkolta a feleségét. A törvényszék ezért költelhalálra ítélte az elvetemült embert és ezt az ítéletet a tábla is megerősítette. A kuria ma tárgyalta az ügyet *Czorda* Bódog elnöklete alatt és a halálos ítéletet életfogytig tartó fegyházza változtatta.

Elített járásbíró. Sok a panasz egy idő óta *Beóthy* Gábor hajdunánási járásbíró ellen. Azzal vádolták, hogy sok ügydarab elvész a hivatalában, a pénztárkönyvek nincsenek helyesen vezetve stb. *Beóthy*-t a panaszok alapján felfüggesztették az állásától és fegyelmit indítottak ellene. A debreczeni fórum, mint első bíróság ötszáz forint pénzbüntetésre ítélte *Beóthy*-t és ezt az ítéletet most a kuria is helybenhagyta, bár *Hammersberg* Jenő főügyész hivatalvesztést indítványozott.

Különlélek.

Hirsch báróné kitüntetése. A hivatalos lap közli a következő királyi kéziratot:

A Személyem körüli magyar miniszterium ideiglenes vezetésével megbízott magyar miniszterelnököm előterjesztése folytán özvegy gereuthi báró *Hirsch* Mórné született *Bischofshéim* Máriaának, a jótékonyaság terén szerzett kiváló érdemei elismerésül, első osztályu Erzsébet-rendemet adományozom. Kelt Gödöllőn, 1898. évi november hónap 23-án. *Ferencz József*, s. k., *Bánffy* báró s. k.

Emberévők. Érdekes esetet beszél el egy newyorki lap a Salomons szigetekbeli emberévökről. *Kolshon*, német hajóskapitány, aki vitorlás bárkáján, saját számlájára tengeri kereskedést üzött, Queenslandból a Salomons-fok felé igyekezett, hogy ott árút értékesítse. A Bismarck foknál azonban megváltozta eredeti utirányát közvetlenül Bougainvilleben kikötött és elhatározta, bármennyire óvták is attól és daczára, hogy a Norbeck-féle osztrák expedíció lemészárlása még élénk

emlékezetében lehetett, hogy egyelőre a Buka-szigetre megy, amely a Salomons szigetek szomszédságában fekszik. A vitorlás bárka éjjelkor ezt a sziget elé. A kapitány bevárta a reggelt, hogy alkalmas kikötési pontot találhasson. Mivel nagyon ködös volt az idő, maga a kapitány mászott fel az árboczkosárba, hogy onnan körültekintsen, a legidőbb állítsa a fedélzeten foglalt állást, a második állást pedig a kormányrud mellé állt. A hajó többi személyzete Bismarck-szigetbeli benszülőttekből volt toborozva. Egyszerre csak néhány bárka vált láthatóvá, amelyekben benszülőttek foglaltak helyet, akik a szigetekről jöttek. A benszülőttek barátságosan intettek a hajó felé és azt oldalt igyekeztek megközelíteni. A benszülőttek néhány pillanat múlva a hajón termettek és csereüzletre szólították fel a kapitányt. A hajó személyzete éppen azon fáradozott, hogy a hajó aljából felhozza árút, a mikor még néhány bárka érkezett és benszülőtteknek ez a csapata is a hajóra mászott. Ebben a pillanatban az elsőben érkezett benszülőttek késeihez kaptak és iszonyu dühvel támadták meg a hajó matrózait. A fehérek oroszlanbátorsággal védekeztek. A hajó két fekete matróza néhány pillanat alatt kiadta lelkét, a kapitány pedig több sebből vérzett, még mielőtt az árbócra egészen lekusztatott volna. Leérve, sikerült neki egy fejszét ragadni, és ezzel kettőt a benszülőttekből a másvilágra küldeni. Nyomban ezután ő is öszszeszeesett és elvérzett. A harcöt ezzel befejezték. A Bukaszigetbeli benszülőttek a lemészárolt matrózok holttesteivel a parta mentek, az élő matrózokat pedig összekötve szállították át a szigetre. A kapitány holttestét azonban sehol sem találták, mert az a harc hevében a fedélretről a tengerbe esett. A benszülőttek a szigetre érve nyomokan hozzáfogtak az elhullott matrózok elkészítéséhez. A holttesteket szétdarabolták és nyársra huzták. Az utócsapat pedig a hajóról egy hordó pálinkát hozott. Néhány óra múlva a lakmározók a pálinka túlságos élvezetétől teljesen eszméletlenek voltak. Két matróznak sikerült ekkor köteleiktől megszabadulni és egy bárkán megszökni. A menekülőket két nap múlva egy kereskedelmi hajó vette föl és Queenslandba partra szállította. Ezek beszélték el azután a benszülőttek lakomájának részleteit.

Farsang. A jogászból tisztikara a mai napon a következőképen alakult meg: *Szily* Adám elnök, *Laszkary* Gyula, *Teleky* Pál gróf, ifj. *Wekerle* Sándor alelnökök, *Mutschenbacher* Emil főpénztáros, *Szalay* Gábor elnök, ifj. *Ugron* Gábor főtitkár, *Rapacs* Rudolf és ifj. *Taranyi* Ferencz titkárok, *Fösch* Gyula pénztáros, *Kalona* Miklós főjegyző, *Deschán* Achill, ifj. *Miklós* Odón, *Perczel* Aurél, *Perlich* Kálmán, *Teleki* Jenő gróf jegyző és *Kunz* Pál háznagy. A jogások bályukat az idén is a Vigadóban tartják meg január 28-án. A meghívók szétküldését a jövő héten kezdik meg.

Drágul a kalap. Minden drágul a világon, csak a kalap tartaná meg a régi árát? Ez elképzelhetetlen. A kalap! A legnemesebb ruhadarab, mely az emberi agynak szolgál oltalmul, amelynek megemlése a tisztelet külső jele! A kalaposok végre belátták, hogy vas-kalaposok lenné, ha áruiat nem helyeznék egy kalap alá a többi árúkkal és elhatározták, hogy fölemelik a kalapok árát. A magyar férfikalapgyésület közgyűlést tartott és okul hozva föl a nyers anyag árának 80—160 százalékkal való emelkedését, kimondták, hogy a régi kalapárakat csakis a minőség rovására tarthatnák meg, amért is kényszerítve vannak a kalap árakat arányosan emelni. Félünk, hogy a kalap illetén áremelkedése a Tell Vilmos szomorú korának ismétlődéséhez fog vezetni s hogy most is lesznek drága Gessler-kalapok, amelyek a tiszteletadást fogják követelni. Mi tehát csak a kényszernek engedünk és reméljük, hogy a kalap előbb-utóbb ismét visszatér a régi szerényebb árúhoz. Akkor levezsük a kalapot a tiszteletreméltó kalaposok előtt.

Hamis penzek. Bécsben az utóbbi időkben sok hamis külföldi pénznek jöttek a nyomára. Különösen sok a hamis német tallér. A hamis tallérok I. Vilmos császárt ábrázolják, zsíros fényűek és tompa érczelen csengésűek van. Súlyuk 6 és fél grammal kisebb, mint az igaziaké. A német birodalmi tallérok helyett gyakran fizetnek ezüst rubelpénzsekkel is. A rubel a hárommárkás tallérhoz a családásig hasonló és nagy pénzüsszeg kifizetésénél a tallérok közt alig lehet felismerni. Aki kapja azonban meglehetősen be van csapva, mert a rubel értéke nem sokkal több két márkánál.

Közegészségügyi felolvasások. 'Mérgek a lakásban és a mindennapi életben' címmel e hónap 7-én és 'Mérgek a háztartásban és a konyhában' címmel e hónap 14-én d. u. 6 órakor népszerű előadást tart kísérletekkel. Vámcsey Zoltán dr. egy. tanársegéd az orsz. közegészségügyi egyesületben (VIII. Eszterházy-u. 5. sz. élelmi intézet tantermében).

Bismarck Pétervárot. A császári udvartartás vendégszereteléről — írja Bismarck az emlékiratai második kötetében, — akkor nyertem fogalmat, midőn pártfogónóm Sarolta özvegy császárné, királyunk nővére meghívott, ilyenkor a követségnek velem együtt meghívott tagjai számára két és énnekem három ebéd került ki a császári konyhából. Az én lakásomon ilyenkor reggelik és ebédek tálatáltak, számítottak föl és valószínűleg el is fogyasztattak, mintha én és enyém nem is lettek volna hivatalosak a császárnénál. A terítéket egyszer a szobámban másodszer pedig a császárné neztalánál hordták föl és le, anélkül, hogy egyszer is megérinhettem volna, minthogy a beteg császárné ágya előtt ebédeltem, kísértelem nélkül. Ilyenkor Leuchtenberg hercegnő, bádeni Vilmos herceg későbbi szép felesége végezte nagyanja helyett a háziasszonyi teendőket. Arra is emlékszem, hogy egy ízben egy négy esztendő nagyhercegnő futkosott a szobában és vonakodott egy jelenlévő tábornoknak megadni azt a tiszteletet, mint nekem. Nagyon hízelt nekem, midőn a nagyanja feddésére reám vonatkozólag így szólt: on milu (kedves), a tábornokról pedig: on vouajet (ő büdös) mire a rettentés gyerekek kivitték.

Az Esti Hírlap nyerője. Az Esti Hírlap nagy sorsolásának nyerője jelentkezett ma kiadóhivatalunkban.

Pokorny János vasuti alkalmazott (I. Brassó, Közép-utca 64.)

a november 23-iki szerdai BG—495 számu lappal 50 korona értékű, nyere-ményt nyert, kinek kiadóhivatalunk a nyere-ményt postán el is küldte, mint azt a kiadóhivatalunkban megtekinthető postai feladóvevény igazolja.

A 'Hódoló díszfelvonulás'. Eisenhut Ferencz oriasi körképe látható Városliget, Andrássy-ut végén, reggel 9-től este 1/2 óráig. Belepo díj 50 kr. gyermekjegy 30 kr.

SZINHÁZAK.

Mai színházi műsorok:

Nemzeti színház: A nagymana. Csiky Gergely vígjátéka 3 felvonásban. Főszereplők Sz. Pille E., Zilahy Gyenes, Horváth, Vizváry M., Lengváryné, Csillag, Vizváry, Rákosi Sz., Gabányi. Kezdet 7 órakor.

Operaház: A hugonották. Mayerbeer operája 4 felvonásban. Főszereplők Blätterbauer, Vasquez M., Payer M., Larizza, Ney D., Kornai, Daloky, Juhász. Kezdet 7 órakor.

Várszínház: Az egér. Palleron vígjátéka 3 felvonásban. Főszereplők Felekiné, Szacsayné, Vársárhelyi, Helvi, Maróthy, Császár. Kezdet 7 órakor.

Nepszínház: Bibiás asszony. Roger operetta 3 felvonásban. Főszereplők Németh, Szirmai, Solymosi, Lubinszky, Tollag, Kury, Csatai, Gazi M., Vidorné. Kezdet 7 órakor.

Vígyszínház: A teknősbéka. Gandillot bohózata 3 felvonásban. Főszereplők Guth, Lancy I., Nikó, Gál, Hegedűs, Tapolezai, Hunyadi M. Kezdet 7 1/2 órakor.

Magyar Színház: B. A. L. E. K., Hérvé operett 3 felvonásban. Főszereplők Boross, Szilágyi, Rézshágyi, Odry, Ledófszky, Vlád, Bilcsel, Somló E., Ráthonyi. Kezdet 7 1/2 órakor.

Uj szini szövetség. Szeged, Hódmezővásárhely és Szentes városok három szine színházi szövetséget kötöttek. Kresányi igazgató a megállapodás szerint, két-két hónapot tartozik a szövetségi városokban évenként tölteni.

Párisi színházak. A 'Théatre Français' Shakespeare 'Othello-jára' készül 'Aicard' új fordításában. A czimszerepet Monnet-Sully, Jagot Paul Mounet, Dezdemónát Lara k. a játsza. — Sarah Bernhardt olaszországi körútra indult és január 5-én Kistemackers 'Martha' című színművével nyitja meg a 'Théatre des Nations'-t, melynek igazgatását most vette át. — A 'Gymnase' 'La petite paroise'—ra készül, melyet Leon Hennique dolgozott át Daudet hasonló című regényéből. — A 'Vaudeville'—ben most folynak

Maurice Donnay 'L'Offense' című négyfelvonásos színművének a próbái. — Az új vig operát december 5-én nyitják meg meghívott vendégek előtt. A műsoron négy nyitány ('Fehér nő', — 'Ördög része', — 'Zampa', — 'Sárga hercegnő'), két balletszám. 'Mignon' harmadik, 'Mireille' első felvonása és a 'Manon' zárda jelenete szerepel. — A 'Théatre Antoine' színteréhez Hauptmann 'Henschel fuvaros'—át.

Az Esti Hírlap sorsjátéka.

A magyar újságolvasás megkedveltetésére és szélesebb körökben való terjesztésére az Esti Hírlap közönsége, tehát az egyházas újságosok hirtal minden vevője számára mindennap a törvény felügyelő alatt álló tárgyszorsjátékot rendeznek.

Egy krajzárért az Esti Hírlap minden vevője játszik és pedig nem csupán az aznapi számokra való sorsoláson, hanem a heti sorsoláson is. A rendes napi sorsjáték nyereseményének értéke 5 korona. A heti nyereseménynek pedig, amelyre az egész hét valamennyi napján, hétfőtől szombatig kibocsátott lapszámok játszanak, 200 korona.

Gondunk volt arra, hogy valóban pénzértékű, mindenképpen becses és — szükség esetén — azonnal pénzre tehető nyereseménytárgyakat adjunk.

Igy választottuk a rendes napi ötven koronás nyeresemény-kör a következőket:

- Szép nagy olajfestmény arany keretben vagy Női aranyóra, arany lánczozal. A kétszáz koronás nyereseménytárgyak: Kétféle gyártmányú bicikli vagy Kétféle fedelű férfi arany-óra, aranylánczozal.

Azok számára, kiknek e nyeresemény tárgyak nem felelnek meg, a nyertes lap példány bemutatása után utalványt állítunk ki, melynek alapján az alantabb megnevezett ismert jónévi fővárosi csekegnél 60 illetőleg 200 korona értékű tárgyakat kaphatnak.

Sternberg Armin és testvére-nél (Kerepesi-ut 36. sz.) hangszereket.

Lukács M. Mártonnál (Váci-utca 4. sz.) ékszereket.

Grossmann S.-nél (Bécsi-utca 5. sz. férfi-ruhákat.

Berényi és Frankl-nál (Kossuth Lajos-u. 21. sz.) női ruhákat.

Szimon Istvánnál (Váci-körut 12.) fűszereket.

A pénteki

lappeldányainkra való sorsolás ma szombaton délelőtt ment vége Weinmann Fülöp dr. kir. közjegyzőnek Andrássy-ut 9. sz. II. emeleti irodájában.

Az 50 koronás nyereseményre való sorsolásban résztvettek a december 2-iki pénteki e napi kelettel kibocsátott összes lappeldányok a lap homlokzatán olvasható számokkal.

Nyerőnek kihuzatot a napi 50 koronás nyereseményre a december 2-iki pénteki

* AF—908 *

mint azt a Weinmann Fülöp dr. I. r. közjegyző által felvett tanusítvány hivatalosan igazolja.

AZ ESTI HIRLAP

KÖZGAZDASÁG

A jegybank állása. Az osztrák magyar bank állása 1898. november 30-áról: Bankjegyforgalom: 710.438.000 (—4.958.000 frt), érczértékkészlet: 487.605.000 frt (—2.479.000 frt), váltótárca: 228.467.000 frt (9.280.000 frt), lombardüzlet: 24.147.000 frt (—661.000 frt), a bankjegytartalékból adóköteles: 9.061.000 (—2.517.000 frt).

Ferencvárosi bortésvásár. (Hivatalos jelentés.) Készlet: 810 darab. Erkezett: 817 darab. Összesen: 1627 db. Eladtak: 872 db. Maradvány: 751 darab. Mai árak: Malcaz: 36—42 frt. Párony: 120—180 kler. sulyban 44—46 frt. 230—280 keros 44 1/2—47 frt. 320—380 k. 45—47 frt. Öreg néhez páronként 400—500 kil. 44—46 frt. 100 kilogrammonként 60 sulyban. Páronként 45—50 kilo s a vételösszeg 4 százaléknak elengedése mellett. A vásár élenk volt.

Jelentések a tőzsdéről.

A gabonaüzlet Budapesten. Amerika alacsonyabb jegyzései és az enyhébb időjárás az irányzatot ellanyhították, a mal-mok teljesen tartózkodtak a készrubevásárlástól. Elkelt 3000 q. buza változatlan áron.

A következő buzafajok kerültek forgalomba: Tiszavidéki 200 mm. 77 kg. 10.45 frton Makói 2200 „ 75.5 „ 10.62% „

Egyéb gabonaművekben a hangulat nyugodt, az árak nem változtak. Rozsol 8.40—8.50, tenerit 4.20—4.40 és zabot 5.80—6.10 forinton adtak el.

A határidőpiacon az enyhe időjárás a spekulációt eladásokra ösztönözte, az árak letérdezték.

Table with 2 columns: Item and Price. Buza márcziusra . . . 9.81—9.78, Rozs márcziusra . . . 8.58—8.55, Tengeri májusra . . . 4.96—4.92, Zab márcziusra . . . 6.—5.99

A budapesti értéktőzsde. A külföldi magasabb záró-jegyzések az irányzatot megszüldítették, a vezető értékek jelentékenyen emelkedtek. Utóbb tömeges bécsi eladásra árfolyamok csökkentek, az alaphangulat azonban szilárd maradt.

Az előtőzsdén előfordult kötések: osztrák hitelrészv. 361.50—362.10 magyar hitelrészv. 391.—392.50 osztr.-magy. államvasut részv. 359.90—359.20 déli vasut-részvény 69.—. leszámitoló-bank részvény. 259.25.—. rimamurányi vasműrészv. 278.50—280.—. közúti vaspálya-részvény 374—378.50.—. városi villamos vasut-részvény 226.—. frton.

Záratkör maradt: osztrák hitelrészvény 361.50. magyar hitelrészvény 391.30, osztr.-magy államvasut részv. 359.50 déli vasut-részvény 69.—. leszámitoló-bank részvény 259.25 jelzalog hitelbank részvény —.—. rimamurányi vasmű-részv. 279.25.—. közúti vaspálya részvény 378.50. városi villamos vasut-részvény 226.— forinton.

A gabonaüzlet Bécsben. A tengeruti lanyha tudósítások a hausse mozgalmot megakasztották, a forgalom igen szűk körre terjedt.

Table with 2 columns: Item and Price. Buza tavaszra . . . 9.68—9.70, Rozs tavaszra . . . 8.65—8.67, Tengeri máj-jun.-ra . . . 5.23—5.25, Zab tavaszra . . . 6.24—6.25

Az értéktőzsde Bécsben. A helyi spekuláció nyereségrealizációi az áralakulást kedvezőtlenül befolyásolták, az irányzat egy kissé ellanyhult. Alpina részvények 193.50 frt emelkedtek.

Jegyzetek: Osztrák hitelrészvény 361.60, magyar hitelrészvény 391.—, magyar aranyáradek 119.75, magyar koronajáradek 97.80 angol. bank 154.75. osztrák-magyar államvasut részvény 359.50 forinton.

Szerkesztői üzenetek.

M. KI. Nagy-Enyed. Nem a 22-iki, hanem a 28-diki AG—981 számu lap nyert.

Feloldó szerkesztő: Gáspár Artur.

Budapest látványossága. A Royal szállodában az új Royal-kávéház megnyit. 882

Katonai-ügyekben,

vonatkoznak a tiszturak vagy a legenyesebb, legjobban, leggyorsabban eljárt és eljárt fegyvergyártókat, nyelveket, reklamációkat, megszerez utleleket. Időelőtti nős ültése engedélyeket stb. Dominik János, v. cs. és kir. százados, tulajdonát képező katonaiügyi iroda, Budapest, VII., Kerepesi-ut 6. 265

Eredeti Mikulások

Kertész Tódornál.

Legelősebb és legelősebb karácsonyi ajándék egy Ujságírók-Sorsjegye melylyel 1 korona árért egy 100.000 koronás

és 20.000 stb koronás nyereseményt lehet nyerni. Az összes nyeresemények a kezelőség 20% javonásl kivánatra készpénzben visszaváltja. Minden sorsjegy utánírtés nélkül mint a 6 huzáson játszik.

Huzás visszavonhatatlan 1899. évi január hó 4-én. Sorsjegyeket ajánl: A Budapesti újságírók egyesületének sorsjáték kezelősege. Budapest, IV., Kossuth Lajos-utca 1. sz. Ifj. SCHÖN ARMIN A m. kir. szab. osztálysorsjáték felátársítója Budapest, VII., Erzsébet-körut 48. SCHUK JAKAB A m. kir. szab. osztálysorsjáték felátársítója Budapest, V., Mária Valéria-utca 19.

Fontos önvédelemre.

Bulldogg-Nemesis 6 lövedé revolver csak

Börtáska szíjjal és tölténnyel 5 frt. Vadász-fegyverek nagy választékban.

Földessy L. puskaműves Bpest, Muzeum-körut 3. Vidéki szelküldés utánvet vagy a pénz előzetes befűdése mellett. Kepes árjegyzék ingyen és bérmentve. 161

Olesó valódi

arany ezüst-nemű bevásárlási forrás.

14 karátos arany jeggyűrűk 4 forinttól fejjebb; pontosan szabályozott zseborák 6 forinttól. 14 karátos aranyórák 15 forinttól valamint 13 próbás új ezüst tárgyak 6 krajczárjával grammját szállít

Lukács M. Márton

ékszer- és órák czég Budapest, IV., Váci-u. 4.

a zsbárus-utczával szemközt. Vidékre árjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

Millió embernek a Schneider-tele

Páfrány-tokocskák (Galandozó elhajtó)

Schneider József gyógyszerésznél Resicza, fő-utca 14. (Délmagyarország.)

Nagy kedvezmény!

Inyen-album karácso: nyiajandékul. A Magyar Hírlap adja előfizetőinek. Aki előfizet a Magyar Hírlapra, megkapja a lapot is, az albumot is. A Magyar Hírlap karácsonyi albuma remekmű. Évek óta irodalmi esemény számba megy. Minden évben új meglepetések gyűjteménye. Az ideit is gyönyörű képek díszítik. Szépirodalmi része a legértékesebb. De nemcsak szép, hanem hasznos is. Napról is kapaz olvasó. Mindezt teljesen ingyen nyertik a Magyar Hírlap előfizetői. Aki nem előfizető, az csak 1 frt 50 kért kaphatja meg az albumot a naptárral. A Magyar Hírlap előfizetői ára. Egy hónapra 1 frt 20 kr. évenegyre 3 frt 50 kr. A Magyar Hírlap kiadóhivatala Honvéd-utca 4.

Tűzkárból

megmentett áruk

a következő árban adatnak el: Elegáus ruhakelme, egy teljes ruhára 2 frt 20 kr., 2 frt 50 kr. 3 frt. Barkettkelme méterje 16, 18, 22 kr. Schifon 1 vég 3 frt 10 krtól 3 frt 50 krig. Vászón 1 vég 3 frt 30 krtól 3 frt 50 krig. Irlandi vászon 1 vég 4 frt 50 krtól 5 frt. Rumburgi vászon 1 vég 5 frtől 6,50 krig. Rumburgi vászon 50 rőf 8 frt 50 kr. 12 gallér 1 frt 20 kr. 6 pár kézelő 90 krtól 1 frt 20 krig

Benedek és Társa

Kerepesi-ut 58.